

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa E. W. i M. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu
o odprawę z tytułu zwolnienia ze służby,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26
listopada 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego we
Wrocławiu
z dnia 2 listopada 2023 r., sygn. akt VIII Pa 70/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz każdego z powodów
kwoty po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł wraz z
ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia
doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 listopada 2023 r., sygn. akt VIII Pa 70/23, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa – Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu z 7 marca 2023 r., sygn. akt IV P 486/21, którym Sąd pierwszej

instancji uwzględnił roszczenia powodów E. W. i M. S. o odprawy z tytułu zwolnienia ze służby.

Pozwem z 29 maja 2020 r. powódka E. W., domagała się zasądzenia od strony pozwanej Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu kwoty 30.728,00 zł - tytułem odprawy za zwolnienie ze służby w Służbie Celno-Skarbowej w związku z likwidacją lub reorganizacją jednostki organizacyjnej, w której pełniła służbę, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 1 czerwca 2017 r., tj. od dnia ustania stosunku służbowego do dnia zapłaty.

Nadto domagała się zasądzenia od strony pozwanej kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu wniosła o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 §1 pkt 3 k.p.c., ewentualnie o oddalenie powództwa.

Pismem z 19 października 2020 r. powódka zmodyfikowała oznaczenie strony pozwanej na Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu, w związku z czym Sąd Rejonowy oznaczył prawidłowo stronę pozwaną jako Skarb Państwa-Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu.

Z uwagi na powyższe strona pozwana w piśmie procesowym z 23 listopada 2020 r. cofnęła wniosek o odrzucenie pozwu, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o oddalenie powództwa.

Pozwem z 3 czerwca 2020 r. powód M. S., domagał się zasądzenia od strony pozwanej Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu kwoty 42.000,00 zł - tytułem odprawy za zwolnienie ze służby w Służbie Celno-Skarbowej w związku z likwidacją lub reorganizacją jednostki organizacyjnej, w której pełnił służbę, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 1 czerwca 2017 r., tj. od dnia ustania stosunku służbowego do dnia zapłaty.

Nadto domagał się zasądzenia od strony pozwanej kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu wniosła o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 §1 pkt 3 k.p.c., ewentualnie o oddalenie powództwa.

Pismem z 1 grudnia 2020 r. powód sprostował oznaczenie strony pozwanej na Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu, w związku z czym

Sąd Rejonowy oznaczył prawidłowo stronę pozwaną jako Skarb Państwa-Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu.

Zarządzeniem z 18 lutego 2021 r. sprawy o sygn. akt IV P 486/21 i IV P 514/21 połączono do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt IV P 486/21.

Wyrokiem z 7 marca 2023 r., Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu, w sprawie o sygn. akt IV P 486/21, w punkcie I. zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu na rzecz powódki E. W. kwotę 30.728,00 zł (trzydzieści tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych) brutto, tytułem odprawy pieniężnej w związku z zwolnieniem ze służby, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie II. zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu na rzecz powoda M. S. kwotę 42.000,00 zł (czterdzieści dwa tysiące złotych) brutto, tytułem odprawy pieniężnej w związku z zwolnieniem ze służby, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie III. zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki E. W. kwotę 2.700,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie IV. zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda M. S. kwotę 2.700,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie V. koszty sądowe zaliczył na rachunek Skarbu Państwa.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją strona pozwana, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.; art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.c.; art. 327¹ § 1 pkt 2 i § 2 k.p.c. w związku z art. 163 ust. 4 ustawy z 27 września 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1799 ze zm.) w związku z art. 170 ust. 3 i 4 ustawy z 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948, ze zm.) w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483, ze zm.); art. 102 k.p.c.; art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku z art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji; art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku z art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS w związku z art. 188 ust. 2 ustawy z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2022 r., poz. 1947, ze zm.) oraz art. 481 § 1 i § 2 k.c. w

związku z art. 455 k.c. w związku z art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku z art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS.

Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną.

Wskazał on, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo rozpoznał niniejszą sprawę. W ocenie Sądu Okręgowego brak było jakichkolwiek podstaw do kwestionowania poprawności oraz trafności ustaleń faktycznych poczynionych w przedmiotowej sprawie przez Sąd Rejonowy. Sąd ten dokonał bowiem wszechstronnej i logicznej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, nie naruszając przy tym zasady swobodnej oceny dowodów. W wyniku tego poczynił trafne ustalenia odnośnie stanu faktycznego, które Sąd Okręgowy w pełni podzielił, przyjmując jako własne ustalenia, wnioski i argumenty Sądu Rejonowego zawarte w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Zdaniem Sądu drugiej instancji niezasadne okazały się zarzuty apelującej strony dotyczące naruszenia prawa procesowego przez Sąd Rejonowy, a to normy wyrażonej w art. 233 k.p.c.

Wbrew zarzutom apelacji, Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny ocenił cały zgromadzony w rozpoznawanej sprawie materiał dowodowy, w tym także uwzględnił dowody z dokumentów znajdujące się w aktach osobowych powodów. Sąd Rejonowy miał również na uwadze fakt, że powodowie po zwolnieniu ze służby, otrzymali w maju 2017 r. propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej u strony pozwanej i tę propozycję przyjęli.

Ponadto, wbrew zarzutom apelującej strony, Sąd pierwszej instancji uzasadniając zaskarżony wyrok w żadnym wypadku nie naruszył reguł wymienionych w art. 327¹ § 1 i § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zważył, iż wszystkie konieczne elementy uzasadnienia wyroku wymienione w treści art. 327¹ § 1 i § 2 k.p.c. znalazły się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Apelująca strona zarzuciła jednocześnie, że Sąd pierwszej instancji nie wykazał w istocie, dlaczego uzasadniona jest jako podstawa prawna roszczenia powodów o odprawę: art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS.

Odnosząc się do powyższego, Sąd odwoławczy podkreślił, że Sąd Rejonowy orzekając w rozpoznawanej sprawie oparł swój wyrok na znanych i dostępnych na moment orzekania judykatach Sądu Najwyższego, a to przede wszystkim na podstawie uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020 r. sygn. akt III PZP 7/19 (opubl. OSNP 2020 nr 7, poz. 63), w której Sąd Najwyższy wskazał, iż: „Należy odróżnić stosunek pracy, który jest stosunkiem prawa prywatnego (cywilnego) i administracyjnoprawny stosunek służby funkcjonariusza służby celno-skarbowej. Kierowana do funkcjonariusza propozycja zatrudnienia pracowniczego jest działaniem w sferze prawa cywilnego (pracy). Można przyjąć, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, iż ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej. Nie jest to jednak „przekształcenie”, w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art. 506 k.c., lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Ta zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę, w której istnieje wybór między przyjęciem propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a wygaśnięciem stosunku służbowego. Wybór zatrudnienia pracowniczego nie oznacza zatem, że stosunek służbowy nie kończy się. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby. W konsekwencji były funkcjonariusz celny ma prawo do świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy PwKAS.”

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I PSKP 64/2, zgodnie z którym: „Z treści Przepisów wprowadzających KAS wynika, że wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza, który nie otrzymał propozycji zatrudnienia oraz funkcjonariusza, który odmówił propozycji zatrudnienia traktuje się jako zwolnienie ze służby w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej. W aspekcie prawa do otrzymania świadectwa służby funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej,

który przyjął propozycję pracowniczego zatrudnienia nie może być w innej (gorszej) sytuacji, czyli pozostać bez świadectwa służby (tak uchylił Sąd Najwyższy z 19 lutego 2020 r., III PZP 7/19). Istnieje zatem możliwość uznania takiego samego zapatrywania w odniesieniu do prawa do odprawy pieniężnej i wypełnienia luki w drodze analogii przez przyjęcie, że funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł a następnie uległ „przekształceniu” w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 Przepisów wprowadzających KAS, przysługuje odprawa na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 Przepisów wprowadzających KAS. Podstawa do przyjęcia poglądu o przysługiwaniu odprawy w takiej sytuacji wynika z prokonstytucyjnej wykładni przepisów ustawowych, uwzględniających zasadę równości wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP).”

Sąd pierwszej instancji biorąc za podstawę cytowany wyrok Sądu Najwyższego, zdaniem Sądu Okręgowego słusznie wskazał, iż w odniesieniu do funkcjonariuszy i pracowników, którzy pełnili służbę lub byli zatrudnieni w zlikwidowanych albo zniesionych jednostkach organizacyjnych w związku z wejściem w życie 1 marca 2017 r. ustawy o KAS, zastosowanie znajduje art. 170 ust. 4 ustawy PwKAS. Wedle jego treści, w przypadku wygaśnięcia stosunku służby na podstawie art. 170 ust. 1 pkt 1 PwKAS, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3. Przepis ten uchyla ustawę z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej. Ta zaś ustawa w art. 163 zawierała regulację analogiczną do zawartej w art. 250 ustawy o KAS, tj. przewidywała, iż funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia (ust. 1). Do okresu służby wlicza się poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia

pracownicze (ust. 2). Odprawę oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy (ust. 3). Funkcjonariuszowi służby stałej, zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1-3 (ust. 4). Jak wynika z ust. 3 omawianego przepisu w przypadku, o którym mowa w ust. 1 wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby.

Biorąc pod uwagę powyższe, w tym zwłaszcza przytoczone rozważania Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu wyroku z 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I PSKP 64/21, zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął jako podstawę prawną dla zasądzenia na rzecz powodów odprawy przepisy art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, iż w dniu 17 maja 2023 r. Sąd Najwyższy wydał wyrok (sygn. akt I PSKP 20/22), w którym podniósł, iż ustawodawca nie ustanowił wprost regulacji prawnej przyznającej prawo do odprawy pieniężnej w przypadku, w którym funkcjonariusz służby celnej otrzymuje propozycję zawarcia umowy o pracę i ją przyjmuje, decydując się na kontynuowanie zatrudnienia, lecz już nie w ramach służby, ale na podstawie stosunku pracy. Chociaż w tym przypadku mamy do czynienia z wygaśnięciem stosunku służbowego (administracyjnoprawnego), to nie istnieje przepis, z którego wyraźnie wynikałoby przysługiwanie prawa do odprawy pieniężnej. Wobec tego należy przyjąć wystąpienie pominięcia prawodawczego, z którym mamy do czynienia wtedy, gdy zakres regulacji jest zbyt wąski lub gdy w określonym akcie normatywnym występuje pominięcie istotnych kwestii mających znaczenie z perspektywy koniecznego poszanowania zasad i wartości konstytucyjnych. Takie pominięcie prawodawcze może być „naprawione” przez Sąd przy pomocy reguł wykładni funkcjonalnej i systemowej przepisu.

W dalszej części uzasadnienia ww. wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że w aspekcie prawa do otrzymania świadectwa służby funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który przyjął propozycję pracowniczego zatrudnienia nie może być w innej (gorszej) sytuacji, czy pozostać bez świadectwa służby (tak uchwala III PZP

7/19). Zdaniem Sądu Najwyższego, istnieje zatem możliwość uznania takiego samego zapatrywania w odniesieniu do prawa do odprawy pieniężnej i wypełnienia luki w drodze analogii przez przyjęcie, że funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł, a następnie uległ „przekształceniu” w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 PwKAS, przysługuje odprawa na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS.

Powyższy wyrok Sądu Najwyższego, z 17 maja 2023 r., sygn. akt I PSKP 20/22, w pełni potwierdza, że Sąd Rejonowy przyjął właściwą podstawę prawną dla zasądzenia na rzecz powodów od strony pozwanej należnych powodom odpraw pieniężnych.

Sąd drugiej instancji dostrzegł, iż w istocie wszystkie zarzuty apelacji, zarówno dotyczące naruszenia prawa procesowego przez Sąd pierwszej instancji, jak i naruszenia prawa materialnego, sprowadzają się do stwierdzenia, że odprawa pieniężna powinna zostać wypłacona jedynie osobom, które utraciły definitywnie zatrudnienie i możliwość zarabkowania u danego pracodawcy. Zaś powodowie bezpośrednio po zwolnieniu ich ze służby podjęli zatrudnienie u strony pozwanej, a zatem nie utracili źródła utrzymania. Dodatkowo strona pozwana zarzuciła, iż powód M. S. obok wynagrodzenia za pracę pobiera również emeryturę mundurową. Tym samym, w ocenie skarżącej strony, powodom nie powinna przysługiwać odprawa pieniężna w związku ze zwolnieniem ze służby.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zważył, iż w przywołanym wyroku z 17 maja 2023 r., sygn. akt I PSKP 20/22, Sąd Najwyższy podkreślił również, że odprawa w służbach mundurowych ma charakter gratyfikacji za wieloletnią służbę w Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku funkcjonariusza, którego służba na skutek przyjęcia zaproponowanych warunków zatrudnienia na stanowisku w ramach korpusu służby cywilnej, uległa zakończeniu i który utracił szereg uprawnień składających się na tzw. „prawo do munduru”, konieczne jest zrekompensowanie mu dotychczasowych szczególnych warunków służby związanych z pracą w formacji mundurowej.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, przyznanie odprawy funkcjonariuszom ma na celu zrekompensowanie im dotychczasowych

szczególnych warunków służby związanych z pracą w formacji mundurowej, które utracili, m. in. prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, prawo do urlopu zdrowotnego, dodatku mundurowego, zwrotu kosztów biletów kolejowych, czy części dodatku stażowego.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, prawo do odprawy ma w tym przypadku stanowić dla powodów rodzaj rekompensaty za utratę munduru i związanych z tym przywilejów. Odprawa powinna być pewną gratyfikacją dla funkcjonariuszy, którzy pozbawieni zostali przysługujących im dotychczas korzyści, a które wiązały się z posiadaniem przez nich statusu funkcjonariusza mundurowego.

Należy mieć przy tym na uwadze, że funkcjonariusz nie jest pracownikiem, a odprawa przewidziana w ustawie o Służbie Celnej, czy obecnie w ustawie o KAS, nie jest świadczeniem ze stosunku pracy. Odprawa ta przysługuje z tytułu zwolnienia ze służby, a jej wysokość uzależniona jest przede wszystkim od długości okresu służby (wysługi).

W ocenie Sądu Okręgowego, podobnie jak w przypadku żołnierzy zawodowych, odprawa pieniężna przysługująca funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej zwolnionym ze służby odrywa się od przyczyny zaprzestania służby i nie oznacza braku przyszłej aktywności zawodowej tych funkcjonariuszy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadnione podnoszone przez stronę pozwaną zarzuty, iż odprawa pieniężna nie należy się powodom, gdyż powinna ona zostać wypłacona jedynie osobom, które utraciły definitywnie zatrudnienie i możliwość zarabkowania u danego pracodawcy.

Odnosząc się do ostatniego z zarzutów apelacji, iż Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie spornej odprawy na rzecz powodów licząc od 1 czerwca 2017 r., gdy tymczasem ewentualne odsetki mogą być przyznane dopiero od dnia wydania zaskarżonego wyroku, albowiem to wyrok Sądu Rejonowego wykreował rzeczywistość prawną powodów w ten sposób, że taka odprawa jest im należna, wskazać trzeba, iż także i ten zarzut jawi się jako nieuzasadniony.

Zważyć bowiem należy, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo podał jako podstawę roszczenia w zakresie ustawowych odsetek za opóźnienie przepisy

art. 481 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Odprawa powinna być wypłacona w dniu ziszczenia się wszystkich przesłanek warunkujących jej przyznanie, czyli w ostatnim dniu służby powodów, a zatem 31 maja 2017 r. W tym zakresie odwołać się należało do wyroku Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 1998 r., sygn. akt I PKN 508/97, zgodnie z którym roszczenie o zapłatę odprawy emerytalnej jest wymagalne od dnia rozwiązania stosunku pracy. Odniesienie powyższego stanowiska wyrażonego na kanwie odprawy emerytalnej do odpraw zasądzonych w niniejszej sprawie jest uzasadnione tym, że przepisy ustawy wprowadzającej ustawę o KAS odsyłają w zakresie ustalenia wysokości odprawy (art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej) jako świadczenia należnego odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej do art. 163 ust. 1-4 ustawy o Służbie Cywilnej, który normuje zarówno wysokość odprawy emerytalnej, jak i odprawy dla funkcjonariusza zwolnionego ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej. Dlatego też zasadnie przyjąć można podobieństwo wymienionych roszczeń na płaszczyźnie daty ich wymagalności.

W tej sytuacji słusznie Sąd Rejonowy zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie spornej odprawy na rzecz powodów licząc od dnia 1 czerwca 2017 r.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył skargą kasacyjną pozwany w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów wywołujących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie) k.p.c.

Strona skarżąca podniosła, że w niniejszej sprawie:

1) istnieje potrzeba wykładni przepisów art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej oraz art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS, które wywołują istotne rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych co do tego, czy wymienione przepisy mogą stanowić podstawę roszczeń o odprawę dochodzonych przez „ucywilnionych” funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, prowadząc do odmiennych ocen prawnych w analogicznych stanach faktycznych;

2) występuje istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu: czy w przypadku uznania funkcjonariuszy zwolnionych *sensu stricto* i funkcjonariuszy „ucywilnionych” za podmioty podobne, kryterium utraty albo braku utraty przychodów związanych z wykonywaniem obowiązków na rzecz państwa, mogło stanowić racjonalną i konstytucyjnie relewantną podstawę do zróżnicowania sytuacji podmiotów podobnych?

Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniesli o:

- 1) odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a także występuje potrzeba dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W niniejszej sprawie strona skarżąca nie przedstawiła jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby przemawiać za występowaniem w niniejszej sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jak również podniesionych wątpliwości

dotyczących wykładni prawa. Kwestie podniesione przez stronę skarżącą zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uchwale z 6 lutego 2024 r., III PZP 2/23 (OSNP 2024 nr 7, poz. 69) przesądził, że funkcjonariuszowi służby celnej, który zgodnie z art. 165 ust. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948) stał się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej pełniącym służbę w jednostkach Krajowej Administracji Skarbowej i który następnie przyjął propozycję, o jakiej mowa w art. 165 ust. 7 tej ustawy, określającą nowe warunki zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, stając się zgodnie z art. 171 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy pracownikiem zatrudnionym w Krajowej Administracji Skarbowej na podstawie umowy o pracę, przysługuje - w związku z zakończeniem służby - prawo do odprawy pieniężnej (art. 163 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1799 z późn. zm., w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 1, 3 i 4 Przepisów wprowadzających ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej). Strona skarżąca nie przedstawiła uzasadnienia, aby powyższe orzecznictwo wymagało uzupełnienia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

[SOP]

[a.ł.]